

The Participative Administration of School Administrators under Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1

Benjawan Aowsantia^{1*} Kanporn Aiempaya² and Niwat Noymanee²

¹ Master student, Master of Education program in Educational Administration, Rajabhat Rajanagarindra University, Thailand

² Lecturer in Educational Administration program, Rajabhat Rajanagarindra University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: aowsantia@gmail.com

ABSTRACT

This research aimed to (1) study the level of participatory management by school administrators under the Office of Chachoengsao Primary Educational Service Area 1 based on teachers' opinions, and (2) compare the participatory management of school administrators under the same office by gender, age, educational level, and work experience, as perceived by teachers. The sample group consisted of 308 teachers from the Chachoengsao Primary Educational Service Area 1 in the academic year 2024, selected using Krejcie and Morgan's table and stratified random sampling by school location, followed by simple random sampling. The research instrument was a standardized 5-level Likert scale questionnaire with a reliability coefficient of .99. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA. The result of the study found that: 1) Participatory Management by School Administrators under the Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1, Based on Teachers' Opinions It was found that the overall and individual aspects of participatory management were rated at a high level. The rankings of the average scores from highest to lowest were as follows: participation in operations, participation in receiving benefits, participation in evaluation, participation in decision-making, and participation in setting goals and objectives together. 2) The comparison of participatory management by school administrators, based on teachers' opinions, revealed that: When categorized by educational level and work experience, there were no statistically significant differences overall. When categorized by gender and age, statistically significant differences.

Keywords: Educational Institution Administration, Participatory Management, School Administrators

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

เบญจวรรณ อวสานทิยะ^{1*} กัญกร เอี่ยมพญา² และ นิวัตต์ น้อยมณี²

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ประเทศไทย

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: aowsantia20@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษากระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู และ (2) เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์ทำงาน ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 308 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามที่ตั้งสถานศึกษาและทำการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเท่ากับ .99 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครู พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามเพศ และอายุ โดยรวมแตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ผู้บริหารสถานศึกษา

© 2025 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

แนวทางการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา มีส่วนร่วมซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของแนวคิดประชาธิปไตย โดยได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวด 1 มาตรา 9(6) การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ และมาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครองผู้แทนครูผู้แทนองค์กรชุมชนผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษาผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่และผู้ทรงคุณวุฒิ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการบริหารจัดการที่เปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานโดยมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ตลอดจนประเมินผล เพื่อบริหารงานให้บรรลุเป้าหมาย

ขององค์กร (พจนีย์ มั่งคั่ง, 2560) การบริหารแบบมีส่วนร่วมกำลังเป็นที่นิยม โดยเน้นเป้าหมายของการมีพันธสัญญา (Commitment) ร่วมกัน การมีส่วนร่วม (Involvement) ของผู้บริหาร และผู้ใต้บังคับบัญชาในการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร แนวคิดหลักของการบริหารแบบมีส่วนร่วมคือการให้ความสำคัญกับทรัพยากรบุคคล เป็นนวัตกรรมในการบริหารที่สนับสนุน ให้กลุ่มงานมีส่วนร่วมและเป็นศูนย์กลางของการดำเนินการ โดยมีการพัฒนาการติดต่อสื่อสาร (Developing Communication) การฝึกอบรม (Training) และการใช้พลังอำนาจทางภาวะผู้นำในการจูงใจ และร่วมมือกัน (วรศรา พุ่มดอกไม้, 2553)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 กำหนดให้มีการบูรณาการ การทำงานเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจและความรับผิดชอบสู่สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและยังมีประเด็นปัญหา จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา (ดาวประกาย ระโส, สัมภาษณ์, 2567) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ประกอบด้วยปัญหาในด้านการสนับสนุนด้านทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างจำกัด และการประสานความร่วมมือด้านงบประมาณกับหัวหน้าโครงการที่ปฏิบัติงาน และฝ่ายพัสดุ การเงินที่เบิกจ่ายให้ถูกต้องตามระเบียบ ทำให้การดำเนินงานมีความล่าช้า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ปัญหาการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ส่วนใหญ่การติดตามและการประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วมของทุกส่วนที่ร่วมในการดำเนินงาน ทำให้ไม่ทราบข้อมูลว่าได้รับผลดี ได้รับประโยชน์อย่างไรหรือไม่ การร่วมในการประเมินผลแบบผสมผสานระหว่างคนที่ดำเนินการทุกฝ่าย น่าจะเกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ เพราะนอกจากจะเป็นการประเมินแล้ว ยังแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจในกระบวนการประเมินทุกขั้นตอนที่ดำเนินการ และ (วิไล อิมสำราญ, สัมภาษณ์, 2567) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อเป้าหมายสถานศึกษา อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาอยู่บางประการ อาจไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา เพราะอาจมีข้อขัดแย้งเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานและเป้าหมายของสถานศึกษา ความขัดแย้งเหล่านี้ อาจทำให้การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องยาก และขาดความชัดเจนในการจัดการกระบวนการดำเนินงานสิ่งนี้อาจนำไปสู่ความสับสน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา การรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารทราบนั้น ยังไม่มีความชัดเจนเพราะบุคคลที่เกี่ยวข้องบางกลุ่มอาจรู้สึกไม่มั่นใจหรือกังวลที่จะแสดงความคิดเห็นทำให้ไม่ทราบถึงอุปสรรคและปัญหา จึงทำให้การดำเนินงานเกิดปัญหาเดิมซ้ำ ๆ และยังขาดการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ทราบข้อมูล ขาดประสบการณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกของวิธีการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นทุกคนยังไม่ได้ให้ความสำคัญไม่ได้ร่วมกันคิดวางแผน ร่วมกันปฏิบัติเพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาอย่างไร ซึ่งการประเมินผลแบบมีส่วนร่วมถือเป็นปัจจัยความสำเร็จ ตลอดทั้งการมีส่วนร่วมในการประเมินผลจะทำให้ทุกคนในองค์กรหรือสถานศึกษา ฉะนั้น ยังมองอีกว่าการมีส่วนร่วมในการประเมินผลจากคนในองค์กรหรือสถานศึกษาจะทำให้เกิดการกำหนดวิธีการปฏิบัติ ออกแบบกระบวนการที่จะทำให้เป้าหมายเกิดผลสำเร็จ

จากสภาพปัญหาข้อมูลทีกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานให้สถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ต่อยอดในการกำหนดนโยบาย เพื่อให้เกิดความชัดเจนในด้าน การบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียนและสถานศึกษา รวมทั้งสร้างความร่วมมือระหว่างผู้บริหารและคณะครูในสถานศึกษาอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์ทำงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,546 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1, 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ปีการศึกษา 2567 ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 308 คน จากนั้นนำไปสุ่มแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ซึ่งใช้ที่ตั้งสถานศึกษาเป็นขั้นของการแบ่ง หลังจากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 โดยพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความถูกต้องของการใช้ภาษาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับวัตถุประสงค์ของ (Index of Item objective congruence หรือ IOC) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .99

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 แตกต่างกัน

3.2 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 แตกต่างกัน

3.3 ครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 แตกต่างกัน

3.4 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 แตกต่างกัน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 โดยผู้วิจัยจะให้ความสำคัญต่อการยินยอมให้ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจะเป็นความลับและไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการดำเนินชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถาม และเป็นไปตามหลักเกณฑ์การพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

4.2 ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามให้แก่สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามโดยใช้วิธีออนไลน์

4.3 เมื่อได้รับผลจากการทำแบบสอบโดยใช้วิธีออนไลน์แล้ว ผู้วิจัยจึงตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ต่อไป

4.4 ในกรณีที่ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างแล้วยังได้ข้อมูลไม่ครบ ผู้วิจัยจะติดต่อสอบถามด้วยตนเองผ่านทางสื่อออนไลน์อีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย เป็นรายชื่อ รายด้านและโดยภาพรวม ในการกำหนดมาตรฐานการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ทราบระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา นั้น ผู้วิจัยได้แปลความหมายค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2564) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

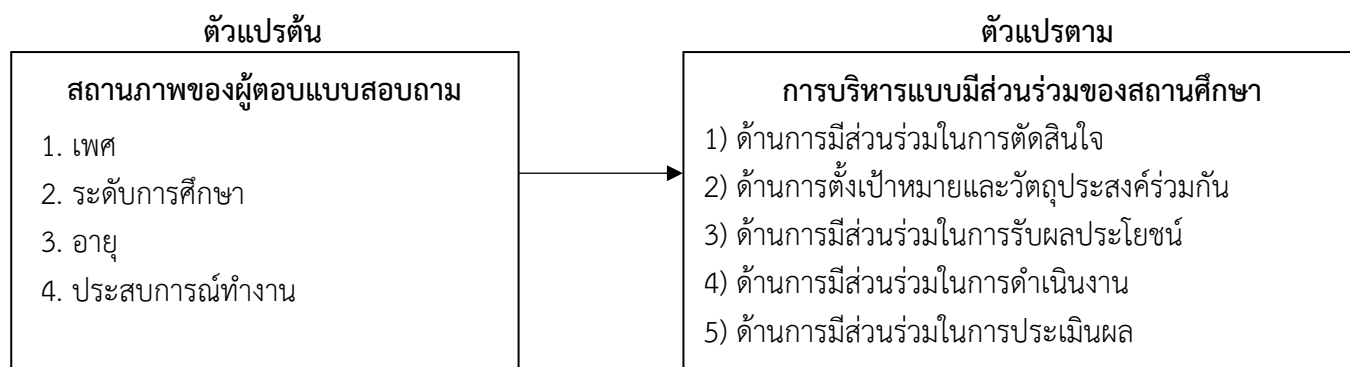
1.51 - 2.50 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตามเพศและระดับการศึกษา โดยการทดสอบค่า (t -test) สองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent – Samples t -test)

5.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามอายุและประสบการณ์ทำงานโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธี Least- Significant Different (LSD) ชูศรี วงศ์รัตน์ (2564)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1

ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 ($\bar{X}$ = 4.49, $S.D.$ = .27) พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X}$ = 4.56, $S.D.$ = .36) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}$ = 4.50, $S.D.$ = .32) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.49, $S.D.$ = .28) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 4.46, $S.D.$ = .29) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย คือ ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ($\bar{X}$ = 4.45, $S.D.$ = .37)

ครูที่ประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการส่งเสริมให้ครูมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงาน เป็นการสร้างโอกาสให้ครูพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา นอกจากนี้ ครูยังมีส่วนในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาขับเคลื่อนสถานศึกษาตามแผนพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนและสถานศึกษา และครูมีบทบาทในการรับผลประโยชน์จากการนำแผนการดำเนินงานไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานต่อไปหลังจากการประเมินผล ผ่านกระบวนการนำข้อเสนอแนะ ปัญหา และข้อบกพร่องมาวางแผนแก้ไขและปรับปรุงอย่างมีขั้นตอนในส่วนของการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารยังเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการประชุม เพื่อเสนอข้อมูล ปรัชญาหรือ และแสดงความคิดเห็น โดยมุ่งหวังพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น และครูยังร่วมกันวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาและชุมชนอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญพิศ ผาพองยูน (2560) พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก รัตนารมย์ ภูแปง และ พระครูชัยรัตนกร (2567) ศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

จากการศึกษาการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1) จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเพศหญิงอาจมีทักษะการสื่อสารและให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่า ในขณะที่เพศชายอาจเน้นการตัดสินใจที่รวดเร็วและผลลัพธ์ที่ชัดเจน ส่งผลให้ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีมุมมอง ทักษะคิดต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน และสอดคล้องกับ สุพักตร์ คำภา (2560) พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ระดับการศึกษาอาจไม่ใช่ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อทัศนคติและมุมมองต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครู เพราะการทำงานในสถานศึกษาจำเป็นต้องใช้การทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการช่วยเหลือกัน ส่งผลให้ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีมุมมอง ทักษะคิดต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุภาวดี ใจภักดี และ อัจฉรา วัฒนานรงค์ (2563) พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันจึงมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

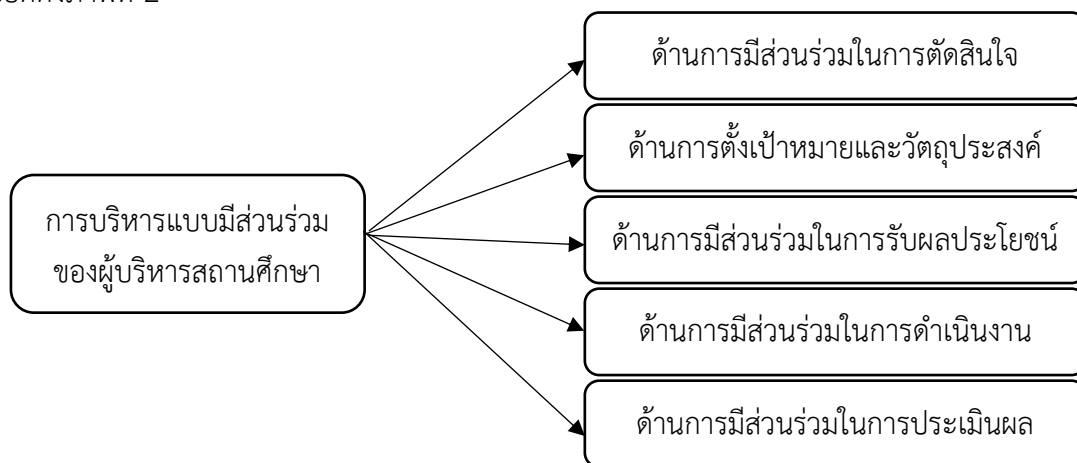
3) จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การทำงานและมุมมองที่ต่างกันตามช่วงอายุของครู ครูที่มีอายุทำงานมากมักจะมีความมั่นคงในการตัดสินใจและให้ความสำคัญกับการรักษามาตรฐานและระบบที่มีอยู่แล้ว ในขณะที่ครูที่มีอายุน้อยกว่ามักจะมีความยืดหยุ่นและเปิดกว้างต่อการเปลี่ยนแปลง รวมถึงมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนการมีส่วนร่วม ส่งผลให้ครูผู้สอนที่มีอายุ

ต่างกันมีมุมมอง ทักษะ และลักษณะการทำงานตามช่วงอายุ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 โดยรวมแตกต่างกัน

4) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ทำให้ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันสามารถเข้าถึงและเข้าใจแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ในระดับเดียวกัน ซึ่งทำให้การปฏิบัติในสถานศึกษามีความเหมือนกัน ส่งผลให้ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีมุมมอง ทักษะต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุภาวดี ใจภักดี และ อัจฉรา วัฒนาณรงค์ (2563) พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้สรุปเป็นองค์ความรู้สำหรับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับเป้าหมายและทิศทางของสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์สนับสนุนรางวัลหรือการยกย่องเพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเปิดโอกาสให้บุคลากรมีบทบาทสำคัญในการพัฒนากิจกรรมหรือโครงการของสถานศึกษา และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงาน ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแนวทางการพัฒนาการบริหาร พัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาเสริมสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ความรู้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป รายละเอียดดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยที่สูงเป็นอันดับแรก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมาได้แก่ ด้านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และอันดับสุดท้ายได้แก่ ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์ทำงาน 1) การ

บริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 จำแนกตาม เพศ และอายุ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 จากการศึกษาพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรดำเนินการตามครุมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางและข้อมูล เพื่อพัฒนาการกำหนดทิศทาง นโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถานศึกษา ครุมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันก่อนกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาครูยอมรับข้อบกพร่องที่เกิดจากการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกันของสถานศึกษาและชุมชน

1.2 จากการศึกษาพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับรองสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรดำเนินการตามครุมีบทบาทและความรับผิดชอบในการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรของสถานศึกษา ครุมีส่วนร่วมในการอภิปรายความต้องการและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ครุมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินทางเลือกในการตัดสินใจของสถานศึกษาร่วมกันโดยใช้หลักเหตุผล

1.3 จากการศึกษาพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการเปรียบเทียบระดับการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรดำเนินการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้วิธีการบริหารในรูปแบบเดียวกันกับครูทุกระดับการศึกษา

1.4 จากการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการเปรียบเทียบด้านประสบการณ์ทำงานมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรดำเนินการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้วิธีการบริหารในรูปแบบเดียวกันกับครูทุกระดับประสบการณ์ทำงาน

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขตอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2564). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- ดาวประกาย ระโส. (2567). ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดญาณรังษาราม. *สัมภาษณ์*. 22 มิถุนายน.
- พจนีย์ มั่งคั่ง. (2560). *ทฤษฎี หลักการและกระบวนการทัศน์ในการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ลกรุ๊ป.
- เพ็ญพิศ ผาพองยุ่น. (2560). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1*. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยสันตพล).
- รัตนารมย์ ภูแปง และ พระครูชัยรัตนกร. (2567). แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์. *Journal of Applied Education*, 2(4), 31-40.
- วรศรา พุ่มดอกไม้. (2553). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารและจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่เขต 2. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).

- วิไล อิมสำราญ. (2567). ผู้อำนวยการโรงเรียนประกอบราษฎร์บำรุง. สัมภาษณ์. 22 มิถุนายน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชิงเทราเขต 1. (2567). แผนพัฒนาการศึกษาประจำปี พ.ศ.2566-2570. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชิงเทราเขต 1.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564ก). กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: อีเลฟเว่น สตาร์ อินเทอร์เน็ต.
- สุพักตร์ คำภา. (2560). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สุภาวดี ใจภักดี และ อัจฉรา วัฒนาณรงค์. (2563). การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย, 11(2), 16-34.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.